

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
**ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ**

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 18 Μαρτίου 2023

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Θέμα Α1

Εξηγήστε γιατί:

- α. στη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης σημειώθηκαν μετακινήσεις ελληνικών πληθυσμών από διάφορα μέρη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας προς την επαναστατημένη Ελλάδα.
- β. δημιουργήθηκαν προσφυγικά ρεύματα από Βουλγαρία και Ρουμανία προς την Ελλάδα το 1906.
- γ. δόθηκε προτεραιότητα στην εγκατάσταση προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη.

Μονάδες 15

Θέμα Α2

Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως **Σωστές** ή **Λάθος**:

1. Η καταστροφή των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα (Ιούνιος 1821) ανάγκασε τους έντρομους κατοίκους να διασκορπιστούν σε διάφορα νησιά του Αιγαίου πελάγους.
2. Στην Γ' Εθνοσυνέλευση του Αγώνα (1826-1827) διάφορες ομάδες προσφύγων επιχείρησαν να θέσουν το αίτημα της αποκατάστασης και μόνιμης εγκατάστασής τους.
3. Μετά τον Ιούνιο του 1824, οι Ψαριανοί πρόσφυγες βρήκαν χώρο μόνιμης εγκατάστασης στην Αίγινα.
4. Η Σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας (30 Ιανουαρίου 1923) δεν είχε χαρακτήρα υποχρεωτικό.
5. Η αστική αποκατάσταση των προσφύγων περιλάμβανε όχι μόνο στέγαση, αλλά και πρόνοια για εύρεση εργασίας.

Μονάδες 10

Θέμα Β1

Ποιες προσπάθειες έγιναν για την αποκατάσταση των Σουλιωτών και γενικότερα Ηπειρωτών προσφύγων

- α. κατά την περίοδο της ελληνικής επανάστασης; (μον. 6)
- β. κατά την οθωμανική περίοδο; (μον. 6)

Μονάδες 12

Θέμα Β2

α. Να αναφερθείτε στο ρεύμα εσωτερικών προσφύγων που δημιούργησε ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897. (μον. 6)

β. Πώς αντιμετωπίστηκαν οι Ψαριανοί πρόσφυγες στις περιοχές στις οποίες κατέφυγαν μετά την καταστροφή του νησιού τους τον Ιούνιο του 1824; (μον. 7)

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Θέμα Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στη διαμάχη αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων της Εθνοσυνέλευσης του 1843-1844 και συγκεκριμένα:

α. στα ζητήματα στα οποία επικεντρώθηκε και στις προτάσεις στις οποίες διατυπώθηκαν σχετικά με αυτά. (μον. 15)

β. στις λύσεις που έδωσε η Εθνοσυνέλευση στα επίμαχα ζητήματα. (μον. 10)

Μονάδες 25

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α

Η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

Στα 1844 [...] για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος [...] επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιούπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα [...]. Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου.

Ελλη Σκοπετέα, Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σσ. 51-

52.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστών πληρεξουσίων στην Εθνοσυνέλευση, 1843-44

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετερόχθονων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον πατριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας· μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φκιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστατησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Ήτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική. Ποίος εις την μακαρίαν εποχήν εκείνην, εποχήν κινδύνων, εποχήν των παθημάτων, αλλά και εποχήν δόξης και ακραιφνούς τότε πατριωτισμού, ποίος ήθελε φροντίσει, ποίος ήθελεν ειπεί ό,τι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών;»

*Ιωάννης Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το ζήτημα των
αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1991*

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Γ

Περιορίζεται η χωριστή εκπροσώπηση των ετεροχθόνων

Η της 3^{ης} Σεπτεμβρίου Εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις
Ψηφίζει

Ότι εις τους μεταναστεύσαντας δίδεται το δικαίωμα του να έχωσιν εις την Βουλήν ιδιαίτερον Αντιπρόσωπον, οσάκις πραγματικώς συνοικισθέντες αποτελέσωσι δήμον, πόλιν, ή επαρχίαν χωριστήν και παρουσιάσωσι πληθυσμόν ίσον με το ήμισυ του ελαχίστου όρου, τον οποίον ο περί εκλογής νόμος θέλει προσδιορίσει διά την εκλογήν ενός Βουλευτού.

Εν Αθήναις την 3 Φεβρουαρίου 1844.

*Αι Αγορεύσεις του Ελληνικού Κοινοβουλίου, 1843-1909,
εκδ. «Εθνικού Κήρυκος», Αθήναι 1961, σ. 99.*

Θέμα Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν να αναφέρετε

- α. τις ενέργειες που έγιναν για την αντιμετώπιση των πρώτων στοιχειωδών και πιεστικών αναγκών των προσφύγων (μον. 12) και
β. πώς αντιμετωπίστηκε το ζήτημα της προσωρινής τους στέγασης κατά το πρώτο διάστημα μετά την άφιξή τους το 1922 (μον. 13).

Μονάδες 25

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α

Το καράβι μας έβγαλε στη Θεσσαλονίκη. Μας πήγανε στον αυλόγυρο του Αγίου Μηνά. Μέσα η εκκλησιά ήταν γεμάτη κόσμο. Σεπτέμβριος μήνας. Ξημέρωνε του Σταυρού. Καθούμασταν στα μάρμαρα, ούτε κουβέρτα είχαμε, ούτε τίποτα. Χτυπούσε δώδεκα η ώρα. Ήρθε κοντά μας ένας κύριος και μας είπε: «Δεν έχετε τίποτα; Στα μάρμαρα καθόσαστε;». Πήγε και μας έφερε δυο κουβέρτες, καινούργιες. «Τη μια να τη στρώσετε, να καθίστε, και με την άλλη να σκεπάσετε τα παιδάκια», μας είπε. Ήρθε και την άλλη μέρα. Μας έφερε ρουχαλάκια, ζακέτες δικές μας. Ύστερα μας μοίρασαν από ένα κουτάλι, μια κατσαρόλα και από ένα πιάτο. Πηγαίναμε στη γραμμή για να πάρουμε συσσίτιο. Μας έρχονταν πολύ δύσκολο. Εγώ έκλαιγα. Τότες με βλέπαν και μου φωνάζαν: «Έλα εσύ να σου βάλομε χωρίς σειρά».

Σαν φτάσαμε στο λιμάνι του Πειραιά ο καπετάνιος πήρε διαταγή να μη βγάλει κανένα, γιατί οι δρόμοι και τα μαγαζιά ήταν γεμάτα. Μόνο να μας διαμοιράσει. Έτσι σε κείνη την πόρτα βγήκαμε στον Πόρο, ούτε ξέραμε κανέναν εκεί. Στον Πόρο είχε σπίτια άδεια. Μας βάλαν έξι-εφτά οικογένειες σε καθένα. Ύστερα βγήκε τελάλης και φώναξε: «Οι πρόσφυγες να κατεβούνε στην παραλία να πάρουν ψωμί». Ύστερα εγώ κατέβηκα στην παραλία, καθώς μας πρόσταξε ο τελάλης και πήρα φαΐ και ψωμί. Πήραν και οι άλλοι. Ο Θεός πάλι έστειλε έναν άλλο χριστιανό. Μας πήγε ως το σπίτι να δει πού μέναμε. Έφριξε σαν είδε τον κόσμο που κοιμούνταν απάνω στα μάρμαρα. Πήγε και μας έφερε μια φλοκωτή κουβέρτα χοντρή και πρόσθεσε: «Πάω να σας φέρω ρούχα από τη μητέρα μου». Την άλλη μέρα μας έφερε ακόμη μια κουβέρτα.

Μαρτυρία Άννας Καραμπέτσου από το Νυμφαίο, κωμόπολη 24 χλμ. ανατολικά της Σμύρνης, στο «Η Έξοδος», Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Αθήνα 1980, τόμος Α', σελ. 39-41

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β

Στα λοιμοκαθαρτήρια¹ πεθαίνουν κατά εκατοντάδες. Η δυσεντερία, ο τύφος, έκαμαν θραύση. Όλο το χειμώνα του 1923 ο εξανθηματικός τύφος είχε εξαπλωθεί

¹ χώρος κοντά σε λιμάνι για την υποδοχή και την προσωρινή απομόνωση των ταξιδιωτών που έφταναν με πλοίο σε περίπτωση που είχε εκδηλωθεί επιδημία.

σ' όλα σχεδόν τα λιμάνια αλλά και τις πόλεις στο εσωτερικό της Ελλάδας και είναι θαύμα που οι υγειονομικές υπηρεσίες μπόρεσαν να τον αναχαιτίσουν σε λίγους μήνες. Εκκλησίες, σχολεία, δημόσια κτήρια, κινηματογράφοι, θέατρα, αποθήκες, υπόστεγα, όλα είχαν επιταχθεί, για να στεγάσουν τους πρόσφυγες. Ένας μεγάλος αριθμός ιδιωτικών κατοικιών επιτάχθηκε επίσης. Δυο χρόνια μετά οι σταθμοί του σιδηροδρόμου ήταν φραγμένοι από κατασκηνώσεις προσφύγων και τέσσερα χρόνια μετά υπάρχουν ακόμα πρόσφυγες που στεγάζονται κάτω από αντίσκηνα, χειμώνα-καλοκαίρι... Ξένες φιλανθρωπικές οργανώσεις αποδύθηκαν σ' έναν ανεκτίμητο συναγωνισμό. Ο αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός πρώτος απ' όλους, ο οποίος επί έξι μήνες σίτισε πάνω από μισό εκατομμύριο πρόσφυγες, χωρίς να συζητάμε για τον ρουχισμό και τα φάρμακα που διένειμε. Η "Near East Relief", επίσης αμερικανικό ίδρυμα, που ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τα ορφανά, το ίδρυμα "Save The Children Fund" και η "All British Appeal", αγγλικές οργανώσεις, προσέφεραν τη βοήθειά τους. Οι πολυάριθμες ελληνικές φιλανθρωπικές εταιρείες, οι δήμοι και οι κοινότητες είχαν μία τεράστια συμβολή. Μεγάλα δείγματα ανθρωπιστικής πρωτοβουλίας έκαναν την εμφάνισή τους στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, σ' όλα τα επαρχιακά διοικητικά κέντρα, μικρά και μεγάλα.

Η εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα, Κοινωνία των Εθνών, Γενεύη 1926, μτφρ. Φιλοκτήτης και Μαρία Βεϊνογλου, εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1997, σελ. 13

Καλή επιτυχία!!!